

Spis treści

Przedmowa	13
1. Nauka o polityce?	15
Trzy oblicza legitymizacji	17
Legitymacja 17 • Suwerenność 19 • Autorytet 20	
Władza polityczna	22
Biologia 23 • Psychologia 23 • Kultura 24 • Racjonalizm 25 • Irracjonalność 26 • Władza jako materia złożona 27	
Czy politologia jest nauką?	29
Walka o klarowność widzenia 30 • Po co komu politologia? 31	
Zmiany w politologii	33
Synteza postbehawioralna 34	
Znaczenie teorii	35
Upraszczanie rzeczywistości	38
Systemy polityczne 39 • Problem z ujęciem systemowym 40	
Zalecana lektura	42
Przypisy	42
2. Narody, państwa i rządy	45
Pojęcie narodu i państwa	47
Elementy państwowości 48 • Problemy procesu państwowotwórczego 50 • Rola wojny 53	
Czym jest rząd i jaką pełni funkcję	55
Cele rządu 55 • Państwo jako czynnik modernizacji 58 • Typologia rządów — ustrojów 59	
Współczesny rząd: wytyczanie polityki państwowej	62
Polityka państwowa: aspekt materialny i symboliczny 63	
Zalecana lektura	65
Przypisy	66

3. Jednostki i konstytucje	68
Konstytucje współczesnego świata	69
Ustawa najwyższa 70 • Cel konstytucji 73	
Elastyczność konstytucji	76
Konstytucja Stanów Zjednoczonych 76 • Elastyczność konstytucji: Czy mogą one gwarantować prawa? 78	
Wolność słowa w Stanach Zjednoczonych	81
Z dziejów wolności słowa 82	
Rząd konstytucyjny: Czy cokolwiek gwarantuje?	85
Zalecana lektura	86
Przypisy	87
 4. Demokracja, totalitaryzm i autorytaryzm	89
Współczesna demokracja	92
Demokracja przedstawicielska 92	
Ustrój totalitarny	99
Co to jest totalitaryzm? 100 • Totalna kontrola — wizerunek i rzeczywistość 103	
Autorytaryzm	105
Autorytaryzm i państwa rozwijające się 106	
Demokratyzacja reżimów autorytarnych	107
Zalecana lektura	110
Przypisy	111
 5. Demokracja w praktyce: poglądy zwolenników pluralizmu i elitaryzmu	113
Dwie teorie: elitaryzm i pluralizm	115
Elitaryzm 115 • Pluralizm 117	
Kto rządzi Ameryką	118
Pogląd elitarystów 119 • Pogląd pluralistów 123	
Pluralistyczne elity: synteza	129
Zalecana lektura	131
Przypisy	132
 6. Ideologie polityczne	134
Czym jest ideologia?	135
Główne ideologie	138
Klasyczny liberalizm 138 • Klasyczny konserwatyzm 139 • Współczesny libera-	

lizm 140 • Współczesny konserwatyzm 141 • Socjalizm marksistowski 142 • Socjaldemokracja 145 • Komunizm 147 • Nacjonalizm 150 • Faszyzm 152	
Ideologia współcześnie	154
Upadek komunizmu 154 • Neokonserwatyzm 156 • Komunitaryzm 157 • Femi- nizm 157 • Ruch ochrony środowiska 159	
Koniec ideologii?	160
Zalecana lektura	161
Przypisy	162
7. Kultura polityczna	164
Środowisko polityki: kultura polityczna	165
Co to jest kultura polityczna? 166 • Kultura obywatelska 168 • Uczestnictwo w Sta- nach Zjednoczonych 171	
Erozja kultury politycznej	172
Kultura elit i kultura mas 174 • Subkultury polityczne 175	
Socjalizacja polityczna	179
Rola socjalizacji politycznej 180 • Instytucje i czynniki socjalizacji 181	
Zalecana lektura	185
Przypisy	186
8. Opinia publiczna	188
Rola opinii publicznej	189
Struktura opinii publicznej 192 • Modele opinii publicznej 198	
Badania opinii publicznej	200
Historia badań opinii publicznej 201 • Techniki badań opinii publicznej 202 • Na ile wiarygodne są badania opinii publicznej? 203	
Amerykańska opinia publiczna	204
Popularność prezydenta 204 • Liberalowie i konserwatyści 206 • Kto na co zwraca uwagę? 207 • Czy sondaże opinii publicznej są uczciwe? 209 • Czy sondaże powinny rządzić Ameryką? 210	
Zalecana lektura	211
Przypisy	212
9. Polityczne komunikowanie i media	214
Komunikowanie w polityce	215
Poziomy komunikacji 215 • Współczesne środki masowego przekazu 217	
Medium gigant: telewizja	220
Dzienniki telewizyjne 220 • Telewizja i polityka 222 • Telewizja: własność i kontro- la 226 • Jak to wygląda w Europie 228	

Czy środki przekazu źle nam służą?	230
Media i rząd jako przeciwnicy 232	
Zalecana lektura	235
Przypisy	236
10. Grupy interesu	238
Czym są grupy interesu?	239
Czym się różnią grupy interesu od partii politycznych? 239 • Kto należy do grup interesu? 240 • Grupy interesu i rząd 242 • Biurokraci jako grupa interesu 243	
Skuteczne grupy interesu	244
Kultura polityczna 244 • Pieniądże: powstanie komitetów akcji politycznej (PAC) 245 • Kwestia: powstanie grup jednopunktowych 247 • Liczebność i członkostwo 248 • Dostęp 249	
Strategie grup interesu	250
Kontakty z prawodawcami 250 • Kontakty z administracją 251 • Kontakty z władzą sądową 252 • Inne taktyki 253	
Ocena grup interesu	255
Czy grupy interesu potrafią artykułować postulaty? 255 • Grupy interesu: kształt czy uprawiają propagandę? 257 • Doprowadzanie do sytuacji patowej 258	
Zalecana lektura	259
Przypisy	260
11. Partie polityczne i systemy partyjne	262
Funkcje partii	263
Partie w krajach demokratycznych 266 • Partie w krajach komunistycznych 269	
Rodzaje partii politycznych	270
Powstanie partii wyborczej 271 • Kryteria klasyfikacji partii 272	
Rekrutacja i finansowanie	273
Rekrutacja 274 • Finansowanie partii politycznej 276	
Systemy partyjne	278
Klasyfikacja systemów partyjnych 278 • Poziom konkurencji 281 • System partyjny a system wyborczy 282 • Czy amerykański system partyjny mógłby być inny? 283	
Zalecana lektura	284
Przypisy	285
12. Głosowanie	287
Dlaczego ludzie głosują?	288

Kto głosuje? 289	
Jak ludzie głosują?	294
Utożsamianie się z partią 294 • Kto jak głosuje? 296	
Zmiana postaw wyborców	300
Zanik lojalności elektoratu 302	
Co przesądza o zwycięstwie w wyborach?	303
Strategie kandydatów oraz grupy wyborców 307	
Zalecana lektura	309
Przypisy	310
13. Podstawowe struktury władzy	313
Co to jest instytucja polityczna?	313
Monarchia czy republika?	315
Państwa unitarne i federalne	317
Państwa unitarne 318 • Państwa federalne 321 • Stany Zjednoczone: balkanizacja władzy 326 • Kombinacja systemu unitarnego i federalnego 329	
Systemy wyborcze	330
Okręgi jednomandatowe 330 • System proporcjonalny 332 • Wybieranie instytucji 334	
Zalecana lektura	335
Przypisy	336
14. Władze ustawodawcze	338
System prezydencki i system parlamentarny	340
Zalety systemu parlamentarnego 342 • Problemy systemu parlamentarnego 344	
Role władz ustawodawczych	345
Stanowienie praw 346	
Struktura parlamentu	350
Jednoizbowy lub dwuizbowy 350 • Komisje 351	
Upadek ciał ustawodawczych	353
Dylemat parlamentaryzmu	358
Zalecana lektura	359
Przypisy	360
15. Władze wykonawcze	362
Prezydenci i premierzy	363
Długość kadencji	366

Role władzy wykonawczej	368
Wszeghnocna prezydentura? 371	
Charakter prezydenta	373
Styl władzy wykonawczej: ręczne sterowanie i zdalne sterowanie 375	
Gdy prezydent choruje	377
Gabinet	380
Niebezpieczeństwo zbyt wygórowanych oczekiwań	383
Zalecana lektura	384
Przypisy	385
 16. Administracja i biurokracja	 387
Co to jest biurokracja?	387
Biurokracja federalna w Stanach Zjednoczonych 388 • Biurokracja w innych krajach 391 • Cechy biurokracji 394	
Biurokracja we współczesnych państwach	396
Podstawowe funkcje 396	
Kłopoty z biurokracją	399
Biurokracja: administrator czy twórca polityki? 400 • Co zrobić z biurokracją? 403 • Biurokracja i społeczeństwo 407	
Zalecana lektura	407
Przypisy	408
 17. Systemy prawne i sądy	 411
Natura prawa	413
Co to jest prawo? 413 • Rodzaje prawa 413	
Systemy prawne	416
Angielskie prawo zwyczajowe 416 • Prawo rzymskie 418 • Wspólne cechy obu systemów 419	
Sądy i sędziowie	419
System sądowy Stanów Zjednoczonych 420 • Sędziowie 421 • Porównanie sądów 422 • System sądowy w Wielkiej Brytanii 424 • System sądowy w Europie 424 • Prawo w byłym Związku Radzieckim 425	
Rola sądów	427
Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych 427 • Polityczna rola Sądu Najwyższego 429 • Poglądy sędziów 430 • Polityczny wpływ Sądu Najwyższego 432 • Ograniczenia dotyczące Sądu Najwyższego 435	
Zalecana lektura	436
Przypisy	437

18. Polityka państwa	439
Co to jest polityka?	440
Polityka gospodarcza	441
Rząd i gospodarka	441
Kto i do czego ma prawo?	446
Definicja ubóstwa 448 • Koszty programów socjalnych 450 • Uzależnieni od świadczeń 453	
Pomoc socjalna i ideologia	455
„Duży” czy „mały” rząd?	458
Zalecana lektura	458
Przypisy	459
19. Przemoc i rewolucja	461
Załamanie się systemu	462
Przemoc jako objaw 463 • Rodzaje przemocy 464 • Zmiana jako przyczyna przemocy 466	
Rewolucje	468
Wojna rewolucyjna 470 • Etapy rewolucji 471 • Iran jako studium przypadku 472	
Po rewolucji	474
Zmierzch rewolucji 475 • Rewolucje antykomunistyczne 479	
Zalecana lektura	481
Przypisy	481
20. Stosunki międzynarodowe	484
Polityka bez suwerenności	484
Siła i interes narodowy 486	
Skąd się bierze wojna?	489
Teorie mikro 489 • Teorie makro 489 • Błędne postrzeganie 490 • Utrzymywanie pokoju 491	
Zimna wojna	494
Odstraszanie 495 • Radzieckie „nadmierne rozciągnięcie” 496	
Systemy międzynarodowe	497
Polityka zagraniczna: Angażować się czy izolować?	500
Ponad suwerennością?	501
Zalecana lektura	503
Przypisy	504
Indeks	507